

2016-03-14

Ny undersökning visar:

Bara hälften av alla vuxna klarar att ge råd till unga i privatekonomi

Den 14 mars inleds Money Week – en vecka då privatekonomi för unga står i fokus i ett stort antal länder i Europa och världen. Du som är förälder eller lärare, ta tillfället i akt och prata med våra barn och unga om drömmar och mål, pengar och sparande. För det behövs.

Unga står idag inför stora privatekonomiska utmaningar när de går ut i livet. De måste kunna ta medvetna och rationella beslut vid val av olika tjänster och leverantörer. Samhället handlar alltmer om konsumtion genast och reklamtrycket är hårt. Det gäller att inte från början hamna fel och till exempel fastna i skuldfällan med lån som man senare måste dras med under lång tid. Unga behöver en kunskapsbas att stå på för att förstå grundläggande privatekonomiska frågor och ha kunskapen att fatta medvetna beslut.

För fem år sedan efterlyste några av bankernas privatekonomer ämnet privatekonomi i skolan. Något eget ämne har det ännu inte blivit men idag finns det integrerat i ett antal olika ämnen. Steg framåt har alltså tagits. Tillsammans med skolan har även föräldrar och andra vuxna ett ansvar. Men vi behöver göra mycket mer.

Nyligen presenterade Finansinspektionen undersökningen "Ungas kunskaper om vardagsekonomi" där man ställt frågor till 18–24-åringar. Resultatet talar sitt tydliga språk. Fyra av tio pratar aldrig eller högst en gång per år om privatekonomi hemma och en av tre upplever att de inte har tillräckliga kunskaper i privatekonomi när de ska flytta hemifrån. Drygt en tredjedel vet inte heller hur man räknar ut vad ett lån kostar per månad. Det innebär att många idag saknar tillräcklig kunskap för att ta ansvar för sin ekonomi när de flyttar hemifrån. Felaktiga ekonomiska beslut kan ge stora ekonomiska konsekvenser under lång tid.

På frågor som "Var söker du information om exempelvis hur ett lån fungerar eller vilka försäkringar behöver man etc?" svarade hälften att de vänder sig till sina föräldrar. Det finns dock ett glapp mellan hur de unga ser på de vuxnas kunskaper och vilka kunskaper de vuxna själva anser sig ha. Enligt en undersökning som vi har gjort bland vuxna i åldern 18-69 år anser sig bara hälften ha tillräckliga kunskaper för att lära ut och ge råd i privatekonomi till unga. Två av tre tycker inte heller att de unga har tillräckliga kunskaper när de flyttar hemifrån. Två av tre tycker inte heller att de unga har tillräckliga kunskaper när de flyttar hemifrån.

Undersökningarna visar tydligt att det pratas för lite om pengar i hemmet samtidigt som föräldrarnas kunskaper att stötta barnen är för låga. Vi ser ett stort behov av att hjälpa våra unga på deras väg ut i livet. Det ligger i samhällets intresse att alla unga får samma möjligheter till grundläggande kunskaper i privatekonomi. Inte minst för att minimera risken för överskuldssättning. Få har stöd hemifrån. Och om inte föräldrarna anser sig ha tillräckliga kunskaper blir det därför uppenbart att skolan som når alla barn och unga har en viktig roll. 85 procent i vår undersökning anser att privatekonomi måste få ett större utrymme där.

Föräldrar, skola, myndigheter och banker – alla har vi ett ansvar. Vi banker träffar över 50 000 elever i grund- och gymnasieskolan varje år och sprider oberoende information genom tidningar, appar och lärarstöd. Men både vi och andra måste göra mer. Money Week inleds därför med att vi har bjudit in centrala aktörer, bland andra finansmarknads- och konsumentministern, till ett runda bordssamtal för erfarenhetsutbyte och idéer för framtiden. Samtidigt lanserar Finansinspektionen en webbsida för att underlätta för lärare att få stöd i undervisningen.

Vi måste ta krafttag och vi måste göra det tillsammans!

Arturo Arques, privatekonom Swedbank

Ingela Gabrielsson, privatekonom Nordea

Elisabeth Hedmark, privatekonom Länsförsäkringar

Jens Magnusson, privatekonom SEB

Emma Persson, boendeekonom SBAB

Linda Thors, CSR-ansvarig Danske Bank

Anders Dölling, jurist konsumentfrågor, Bankföreningen